

PLAN ESTRATÉGICO 2011-2013 DE SENSIBILIZACIÓN, EDUCACIÓN E FORMACIÓN PARA O DESENVOLVEMENTO.

CONTEXTO:

Os entes locais españois e as comunidades autónomas afirmáronse nos últimos anos x como importantes actores da cooperación ao desenvolvemento. A cooperación descentralizada financia e executa tanto iniciativas solidarias nos países do Sur como accións de sensibilización e educación para o desenvolvemento nos respectivos territorios de competencia.

Os entes locais e a CCAA pola súa maior proximidade aos cidadáns, son as administracións mellor dotadas para chegar á poboación e sensibilizar a sociedade sobre a realidade dos países en vía de desenvolvemento e sobre a importancia da cooperación para lograr un mundo máis xusto. A administración local, pola súa proximidade á poboación e pola súa vertebrada presenza no territorio, é o nivel máis adecuado para realizar esta tarefa, en colaboración con outros actores do territorio como as asociacións e ONGs. O seu recoñecido papel a nivel local, fai que os municipios sexan institucións e espazos, en definitiva medios, importantes para chegar á poboación en todo o territorio. En España, os municipios prestan servizos sociais fundamentais para o benestar da poboación e en particular dos grupos máis vulnerables, entre os cales inclúese o colectivo inmigrante. Este grupo poboacional é a expresión máis visible, no día a día dos españois, da conexión Local-Global e da interdependencia Norte-Sur, da cal dependen o benestar e o desenvolvemento dos países ricos e dos países en vía de desenvolvemento.

Ter en conta as peculiaridades e necesidades específicas deste grupo é imprescindible para que os inmigrantes sexan un factor de desenvolvemento nas comunidades de destino e nas comunidades de orixe. Unha administración local sensibilizada e coñecedora das peculiaridades dos colectivos inmigrantes, contribúe a unha adecuada integración destes grupos nas comunidades de destino, inhibindo a afirmación de mensaxes contrarias á promoción dunha cidadanía global xeradora dunha cultura da solidariedade.

O contexto de crise económica e financeira, está afectando o papel da cooperación descentralizada española. Nesta conxuntura, é imprescindible que os entes locais e CCAA sexan conscientes da importancia do seu papel na cooperación ao desenvolvemento e da necesidade de contribuír ao desenvolvemento dos países máis pobres, nun mundo cada vez máis globalizado. Ademais, é importante mellorar a calidade da cooperación descentralizada para asegurar que os reducidos fondos habilitados para a axuda ao desenvolvemento, logren o maior impacto posible nos países onde son investidos.

Neste sentido, hai que explorar tamén novas medidas que permitan despregar todo o potencial da administración local como actores corresponsables (e non só financiadores) da sensibilización da sociedade española sobre as realidades do Sur e sobre a interdependencia Sur-Norte. Esta tarefa é aínda máis importante nunha conxuntura económica que leva erroneamente a sociedade a pór en cuestión a importancia da loita contra a pobreza e a exclusión e na cal rexístranse inxustificadas procesos de invisibilización social e estigmatización da inmigración.

Neste contexto xustifícase un traballo específico de Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento dirixido aos/as técnicos/as, os/as funcionarios/as e aos/as políticos/as da administración local e autonómica.

Devandito grupos forman parte dun colectivo importante, non só por representar un sector numericamente relevante da sociedade española, senón tamén e especialmente polo seu papel multiplicador e pola súa capacidade de incidencia nas institucións de pertenza.

MUSOL é unha ONG especializada no campo Municipal e Rexional e, coherentemente con este enfoque, puxo ao centro da súa acción de sensibilización, formación e educación para o desenvolvemento, nos técnicos, funcionarios e políticos da administración pública local e autonómica española. MUSOL implementa proxectos de Sensibilización e Educación para o Desenvolvemento desde aproximadamente 3 anos, a pesar de que realiza accións puntuais de ED desde polo menos 10 anos. Entre 2008 e 2009, MUSOL traballou principalmente na Comunidade Valenciana; desde 2009 ampliou a súa actuación a todo o estado Español.

Valorizar e desenvolver o papel dos municipios, provincias e CCAA sexa como actor da cooperación descentralizada, sexa como instrumento para que a cooperación ao desenvolvemento e a sensibilización cheguen á poboación de xeito efectivo, é o reto que MUSOL identifica no actual contexto.

Ao mesmo tempo MUSOL pretende abordar a Educación para o Desenvolvemento dun xeito holístico, que non se limita á Sensibilización senón que prevé procesos de medio-longo prazo enfocados na Educación e Formación para o Desenvolvemento, á súa vez baseadas na Investigación, actividade crave cuxo obxectivo é analizar en profundidade a problemática do desenvolvemento e fundamentar as distintas propostas para promover o desenvolvemento humano. Devandita formulación permite evitar a transmisión de mensaxes demasiado simplificadas e estereotipadas, e resulta particularmente adecuado ao grupo destinatario da nosa acción de ED. Finalmente, a ED de MUSOL pretende lograr a Mobilización e Organización dos cidadáns, en especial do noso grupo destinatario, que lles permita incidir no cambio en políticas e estruturas que afectan directamente aos países do Sur.

Debido a este enfoque, chamamos a nosa acción de ED, “Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento”

Coherentemente con esta formulación, nos seguintes apartados, abórdase detalladamente a estratexia de MUSOL tendo en conta separadamente os procesos de sensibilización, formación e mobilización.

XUSTIFICACIÓN:

Sensibilizar:

No actual contexto de crise, en que se nota a forte diminución dos fondos de cooperación ao desenvolvemento (en particular a axuda ao desenvolvemento das CCAA, dos municipios e das provincias españolas), é imprescindible que os actores da cooperación descentralizada tomen conciencia do seu papel como doantes, e da importancia de encarar a axuda ao desenvolvemento como a resposta a un dereito obxectivo e global de todos os/as cidadáns/as a unha vida digna. Este dereito foi plasmado en compromisos internacionais firmes, asumidos por España: en particular os Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio, aos cales todos e todas, persoas e

institucións estamos chamados a contribuír. A volatilidade da axuda ao desenvolvemento que se está rexistrando nesta fase de crise, denota que as entidades locais e autonómicas españolas non incorporaron de forma adecuada e suficiente o compromiso para o logro dos ODM. Iso débese tanto ao escaso apoio social a ditas políticas como ao descoñecemento en xeral pola poboación que a pobreza no Sur non é un problema illado e afastado do noso día a día senón un factor de inestabilidade que pode afectarnos a todos e que require para resolvelo da corresponsabilización de cidadáns e administracións.

Formar: Neste contexto, ademais, é imprescindible mellorar a calidade da cooperación descentralizada española co obxectivo de optimizar os reducidos recursos dispoñibles. Revisando as tendencias e as estratexias da cooperación descentralizada, destacan debilidades que afectan a calidade da axuda procedente dos entes locais españois e das CCAA: trátase de temas relacionados coa eficacia, xa plasmados na Declaración de París e no programa de acción de Accra (por exemplo, o aliñamento e a armonización da axuda), e, a pesar diso, frecuentemente descoidados na estratexias de cooperación descentralizada. Así mesmo, detéctase a falta de integración explícita e práctica de enfoques e temas específicos imprescindibles para asegurar un adecuado impacto das estratexias e tendencias da axuda local e autonómica. Entre outros, destacamos a falta de atención ao Cambio Climático, fenómeno que afecta ás perspectivas de desenvolvemento e pon en risco o impacto da axuda internacional. Outros temas que deberían ser integrados de forma máis efectiva nas estratexias de cooperación dos entes locais españois e CCAA son a participación dos inmigrantes nas políticas de cooperación. Finalmente, outro tema que se detecta como debilmente presente nas estratexias da cooperación descentralizada, é o enfoque do Xero en Desenvolvemento, ao faltar, máis aló dun xenérico enfoque transversal de xénero, unha mirada atenta ao potencial das iniciativas de desenvolvemento para producir cambios nas relacións sociais e de xénero, que tamén faciliten a adquisición de poder por parte das mulleres.

Mobilizar: os entes locais españois e as CCAA pola súa ampla e consolidada presenza no territorio e pola súa capacidade de chegar a toda a poboación española con recoñecida lexitimidade e en colaboración con outros actores locais, son instrumentos de extraordinaria eficacia potencial para a Educación para o Desenvolvemento da sociedade española. Devandito potencial está sendo infrautilizado e son moi poucas as iniciativas de ED procedentes dos Entes Locais. Cabe citar que, segundo datos da DG POLDE do MAEC, só o 3 % da Axuda Oficial ao Desenvolvemento en ED, procedentes dos Entes Locais españois, é executada directamente por devanditas entidades. É importante sensibilizar, capacitar e mobilizar os entes locais e as CCAA para que asuman un papel activo en fomentar, na sociedade española, a comprensión da interdependencia e da responsabilidade global, acompañando a afirmación dunha conciencia da cidadanía global compartida. Devandito compromiso non se pode reducir ao financiamento de acción de ED; os entes locais poden ter un papel de maior impacto se participan activamente na execución de devanditas iniciativas, a través da súa ramificada rede de servizos e infraestruturas, involucrando outros actores do territorio en particular as organizacións que vertebran a participación na xestión local nas nosas cidades: as ONGs, as comunidades de inmigrantes ou as organizacións de veciños, asociacións deportivas, culturais, recreativas, asociacións de pais de alumnos, etc. . Ademais, unha administración local sensibilizada e capacitada poderá entender mellor as peculiaridades das comunidades inmigrantes presentes no noso territorio, facilitando

a tarefa da integración social e mellorando así a cohesión social e a prestación de servizos a eles dirixidos.

O achegamento máis eficaz ás institucións públicas locais e autonómicas débese efectuar a través das persoas que forman parte destes organismos: os/as técnicos, os/as funcionarios/as e os/as políticos/as. Estes colectivos representan un importante sector da sociedade española, numericamente moi relevante. Ademais, polo seu papel na sociedade e nas respectivas institucións en que se integran, teñen un papel multiplicador que potencialmente ampla o impacto das accións de ED a eles dirixidas. Técnicos, funcionarios/as e políticos/as locais e autonómicos/as sensibilizados e capacitados, a través do seu compromiso e implicación persoal, poden lograr que as institucións en que se integran adopten medidas e iniciativas que consigan mitigar os problemas expostos máis arriba.

Unha acción eficaz con estes grupos non se reduce á transmisión de mensaxes e contidos simplificados de sensibilización e información. Faise necesario un proceso paulatino de formación e capacitación, funcional á implicación dos destinatarios e baseados en contidos profundos e relativamente complexos, froito dunha adecuada actividade de investigación previa. O feito que parte do persoal da administración pública local e autonómica xa tivo contacto coas temáticas do desenvolvemento, fai imprescindible propor contidos adecuados ao nivel do grupo destinatario, capaces de captar a atención dos destinatarios e de fomentar ademais un proceso de crecemento e especialización profesional, que contribuirá a mellorar o desempeño da cooperación descentralizada española. Neste sentido, é importante asegurar á oferta formativa, recoñecido valor profesional.

ÁREAS XEOGRÁFICAS PRIORITARIAS:

MUSOL realizará as súas actividades de Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento en todo o territorio español, en particular no territorio das Comunidades Autónomas onde a organización conta con delegacións permanentes. Sen prexuízo da posible ampliación das delegacións territoriais durante o trienio 2011-2013, ditas CCAA actualmente son: Comunidade Valenciana, Cataluña, Baleares, Castela A Mancha, Castela e León, Galicia e Comunidade de Madrid. Durante o trienio 2011-2013, MUSOL comezará tamén un proceso de internacionalización da súa actividade de Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento, priorizando aqueles países europeos onde as autoridades locais e rexionais son importantes actores da cooperación ao desenvolvemento.

SECTORES E METODOLOXÍA PRIORITARIAS

Tal e como se mencionou nos apartados anteriores, metodoloxicamente MUSOL encara a ED como un proceso holístico que prevé diferentes fases complementarias, funcionais á creación dunha Cidadanía Global.

Por Cidadanía Global entendemos a conciencia socialmente compartida da interrelación Norte-Sur/Global-Local e do vínculo entre o desenvolvemento, a xustiza e a equidade. Devandita conciencia é funcional para fomentar unha sociedade que senta corresponsable e implicada na tarefa global de combater a pobreza e afirmar o dereito universal a unha vida digna, logrando os Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio, compromiso internacional que, desde MUSOL, asumimos en todos os nosos ámbitos de acción.

A promoción de devandita conciencia nos/as técnicos, funcionarios/as e demais empregados/as públicos e políticos/as locais e autonómicos/as é especialmente importante polo papel multiplicador e de difusión que este colectivo pode ter, incidindo nas administración onde prestan os seus servizos e adoptando actitudes persoais coherentes. Coherentemente coa especialización de MUSOL, a acción de Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento, dirixirase a este grupo poboacional, chegando, a través deles, aos municipios, provincias e CCAA españois. MUSOL coordinará o seu traballo con organizacións profesionais e representativas dos colectivos citados, tal e como COSITAL- Colexios de Secretarios, Interventores e Tesoureiros da Administración Local; FEMP-Federación Española de Municipios e Provincias; UDITE-European Federation of Local Government Chief Executives.

Devanditas organizacións están descritas no apartado “contrapartes estratéxicas” As fases que conforman a nosa metodoloxía de ED son a Sensibilización, a Educación /Formación e a Implicación. Transversalmente, toda a nosa actividade de ED baséase na Investigación do Desenvolvemento, que alimenta a nosa actuación xerando contidos de calidade e evitando a excesiva simplificación e estigmatización das complexas dinámicas internacionais que iniben os esforzos para superar a pobreza a nivel global. Neste sentido, MUSOL respectará en todas as súas accións de Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento, o Código de imaxes e mensaxes da CONGDE.

A continuación, presentamos as prioridades en cada fase da nosa metodoloxía (Sensibilización, a Educación /Formación e a Implicación).

Sensibilización: nesta fase preténdese captar a atención do noso público destinatario, proporcionando información precisa e correcta sobre a realidade do países do Sur e outros temas pertinentes. Devandita información proporcionarase en formatos innovadores e atractivos, recorrendo a medios visuais, audio-visuais e/ou interactivos, ademais de metodoloxías clásicas como talleres e seminarios.

Neste compoñente, MUSOL dirixirase tamén ao público en xeral, pero sempre buscando a colaboración activa dos entes locais involucrados. Desta forma potenciarase o seu papel como actores da ED, empoderando municipios, provincias e CCAA ao pór á súa disposición apoio técnico e medios para levar a cabo as tarefas de sensibilización no seu territorio.

Os contidos específicos da Sensibilización serán acordados cos grupos destinatarios, coherentemente co enfoque participativo que MUSOL aplica na identificación e execución dos seus proxectos. Con todo, defínense como temas xerais a tratar no trienio 2011- 2013: os ODM, Cambio Climático e Desenvolvemento, Migracións e Desenvolvemento, Xénero e Desenvolvemento.

Na realización das actividades de sensibilización terase en conta a oportunidade de vincular actores do Sur a devanditas accións, xa que se actúa no seu nome e é fundamental ter claro cales son os seus obxectivos.

Educación/formación: esta compoñente ten como obxectivo proporcionar o acceso a contidos máis desenvolvidos e profundados, dirixidos ao noso público destinatario (e ocasionalmente ao público en xeral, que non será excluído a priori das nosas accións de

Educación e Formación). Devanditos contidos serán estruturados de forma pedagóxica, usando metodoloxías adaptadas ao grupo destinatario para facilitar o proceso de aprendizaxe (formación presencial descentralizada, formación a distancia, etc.). Promoverase a creación dunha oferta formativa estable para os/as técnicos, funcionarios/as e demais empregados/as públicos e políticos/as locais e autonómicos/as, buscando a integración de devandita oferta nos mecanismos de formación e capacitación a que adoita acceder este colectivo. Para iso buscaranse sinerxías coas contrapartes estratéxicas citadas no respectivo apartado e/ou con outras institucións que se ocupan de formación da administración pública española.

Os contidos específicos da Educación e Formación serán acordados cos grupos destinatarios, coherentemente co enfoque participativo que MUSOL aplica na identificación e execución dos seus proxectos. Con todo, a partir da análise de necesidades realizado por MUSOL defínense como temas xerais a integrar na oferta formativa: calidade da axuda (con especial referencia a: os compromisos da Declaración de París e do programa de acción de Accra; capacidades políticas e de xestión da axuda), os ODM, Cambio Climático e Desenvolvemento, Migracións e Desenvolvemento, Xénero e Desenvolvemento. Devanditos temas son especialmente pertinentes para o grupo destinatario, se consideramos a capacidade de incidir nos actores da cooperación descentralizada, mellorando así o desempeño desta modalidade da cooperación española.

Mobilización: a nosa actividade de Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento, quere promover a implicación dos grupos destinatarios. Buscarase consolidar valores e especialmente actitudes, tanto no ámbito persoal como profesional, que animen técnicos, funcionarios/as e políticos/as locais e autonómicos/as, a abordar os problemas do desenvolvemento e a influír na traxectoria da vida pública. Promoverase a implicación do grupo destinatario, na tarefa de sensibilización da sociedade española, así como na incidencia nas institucións de pertenza, favorecendo a mellora da cooperación descentralizada española, para que sexan protagonistas directos do cambio en políticas e estruturas que afectan directamente aos países do Sur. Cabe mencionar ademais que técnicos e funcionarios/as da administración local española teñen un coñecemento técnico en termos de xestión local que pode ser de gran valor á hora de promover o fortalecemento da gobernabilidade local nos países pobres. Neste sentido, a implicación directa deste grupo pode favorecer sinerxías e colaboracións persoais ou institucionais (a través dos entes respectivos), capaces potencialmente de achegar moito ao desenvolvemento dos países pobres dado que a xestión adecuada dos servizos públicos por políticos/as e funcionarios/as é esencial para o desenvolvemento.

A implicación fomentárase favorecendo a vinculación do grupo destinatario a iniciativas e procesos que permitan a estas persoas incidir nas dinámicas do desenvolvemento. A utilización da Tecnoloxías da Información e da Comunicación facilitará lograr este propósito, así como a creación e dinamización de grupos e redes de técnicos e funcionarios/as solidarios.

Investigación do Desenvolvemento: MUSOL pretende evitar a transmisión de información e mensaxes simplificadas e estigmatizantes. Priorizaranse contidos suficientemente desenvolvidos e profundados, que xustifiquen debidamente as mensaxes e conclusións transmitidas nas accións de sensibilización e que formen parte da oferta formativa de MUSOL.

O desenvolvemento de devanditos contidos require, transversalmente dos demais

compoñentes da nosa metodoloxía holística de ED, unha adecuada actividade de investigación do desenvolvemento, que ademais contribuirá a alimentar o sistema de aprendizaxe interna da organización.

CONTRAPARTES ESTRATÉXICAS

Para a execución do Plan Estratégico 2011-2013 de Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento, MUSOL contará coa colaboración estratéxica do Consello Xeral de COSITAL, que integra os Colexios de Secretarios, Interventores e Tesoureiros da Administración Local. COSITAL, que conta con Colexios territoriais en todas as provincias españolas, asegura a MUSOL unha rede de altos funcionarios locais que permite á organización chegar aos grupos destinatarios da nosa acción de ED, en todo o territorio español. Para a acción en ámbito europeo, traballarase con UDITE-European Federation of Local Government Chief Executives, organización semellante a COSITAL en ámbito europeo que asegurará viabilidade á acción internacional de ED de MUSOL. A nivel estatal, deberanse identificar formas de colaboración coa FEMP-Federación Española de Municipios e Provincias, para profundar e mellorar a viabilidade do traballo cos municipios en toda España. A nivel local, deberanse ter en conta outros actores do territorio, como as asociacións de Inmigrantes, as asociacións culturais e de veciños e os propios consistorios que son os beneficiarios e colaboradores directos das actividades de MUSOL.

INDICADORES DE SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN

- entre 2011 e 2013 mantense o número de actividades formativas dirixidas á administración pública (líña de base, decembro de 2010: 6 cursos de formación descentralizados comprometidos);
- Entre 2011 e 2013 mantense o Número de funcionarios/as, técnicos e políticos/as formados por MUSOL (líña de base, decembro de 2010: 250 funcionarios/as, técnicos e políticos/as en formación)
- Entre 2011 e 2013 aumenta o número de materiais de sensibilización e de educación/formación para o desenvolvemento (líña de base, decembro de 2010: hai dispoñibles 3 exposicións fotográficas e 3 vídeos).
- Entre 2011 e 2013 aumenta o número de persoas vinculadas a actividades de ED ou de cooperación a partir das iniciativas de implicación de MUSOL (líña de base, decembro de 2010: 8 funcionarios/as vinculados a actividades de ED).

Matriz resumo da interrelación entre prioridades estratéxicas/ xeográficas/ sectoriais /contrapartes

A matriz permitirá cruzar de forma gráfica as diferentes prioridades, constituíndo un útil resumo da nosa estratexia país. Elaborarase a matriz a partir do modelo proposto, seguindo o exemplo.

EIXOS ESTRATÉXICOS DE ACCIÓN (V.ENUNCIADOS NO MARCO ESTRATÉXICO)	MACRO-SECTOR ESTRATÉXICOS DE ACCIÓN (V.ENUNCIADOS NO MARCO ESTRATÉXICO)	SECTOR PRIORITARIO NO PAÍS	ZONAS DO PAÍS DE INTERVENCIÓN PRIORITARIA PARA O SECTOR
Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento	-	Sensibilización; Educación e Formación para o Desenvolvemento; Implicación; Investigación do Desenvolvemento	España (en especial, Comunidade Valenciana, Cataluña, Balears, Castela A Mancha, Castela e León, Galicia e Comunidade de Madrid); outros países da Unión Europea.